

Vergaderjaar 2018–2019

35 000 X

Vaststelling van de begrotingsstaten van het Ministerie van Defensie (X) voor het jaar 2019

Nr. 15

BRIEF VAN DE STAATSSECRETARIS VAN DEFENSIE

Aan de Voorzitter van de Tweede Kamer der Staten-Generaal

Den Haag, 26 oktober 2018

Inleiding

In mijn beleidsreactie RIVM-onderzoek naar chroom-6 bij Defensie (Kamerstuk 34 775 X, nr. 126 van 4 juni 2018) heb ik toegezegd uw Kamer te informeren over de voortgang van het aanvullend onderzoek dat zich richt op de gezondheidsrisico's door het gebruik van *Chemical Agent Resistant Coating* (CARC) op de POMS-locaties waarover voormalig Minister Hennis-Plasschaert uw Kamer eerder heeft geïnformeerd (Kamerstuk 34 550, nr. 25).

In deze brief ga ik in op de opzet en het Plan van Aanpak voor dit onderzoek zoals door de paritaire commissie op 11 oktober besloten op basis van advies van het Rijksinstituut voor Volksgezondheid en Milieu (RIVM).

Prioritering schadelijke stoffen in CARC

Het verfproduct CARC is een sterke en ondoorlaatbare topcoating die er onder andere voor zorgt dat voertuigen bestand zijn tegen chemische strijdmiddelen. Daarnaast maakt het voertuigen bestand tegen ontsmettingsmiddelen die gebruikt worden om restanten van chemische strijdmiddelen te verwijderen. In voorbereidend onderzoek is in kaart gebracht welke stoffen de CARC-producten bevatten die zijn gebruikt op de POMS-locaties. Van deze stoffen is bepaald welke stoffen het grootste gezondheidsrisico hebben gevormd bij blootstelling. Op basis van het rapport «Evaluatie en prioritering schadelijke stoffen in CARC, gebruikt op de Nederlandse POMS-locaties» (RIVM-rapport 2018-0050) heeft de paritaire commissie besloten het vervolgonderzoek in eerste instantie te richten op de component hexamethyleen diisocynaat (HDI) in CARC. Deze prioritering is gebaseerd op de relatief hoge gehalten van dit bestanddeel in alle typen CARC gedurende de relevante periode van

gebruik op de POMS en de toxicologische classificatie sensibiliserend/allergeen waar in principe geen drempelwaarde voor bestaat. De Paritaire Commissie heeft besloten dat op basis van de bevindingen van het onderzoek naar de gezondheidsrisico's van HDI in CARC en op advies van het RIVM prioriteiten van het onderzoek naar de gezondheidsrisico's van CARC zullen worden vastgesteld.

Plan van Aanpak HDI/POMS

Het Plan van Aanpak HDI/POMS met daarin opgenomen de specifieke onderzoeksvragen en een uitwerking per werkpakket is door de paritaire commissie vastgesteld. De onderzoeksvragen zijn gebaseerd op de breder geformuleerde onderzoeksvragen voor het onderzoek naar de gezondheidsrisico's door het gebruik van chroom-6 en CARC bij Defensie. Deze vragen waren op hun beurt weer gebaseerd op de vragen die verschillende betrokkenen voor aanvang van het onderzoek hebben aangedragen.

Het RIVM zal dit onderzoek op vergelijkbare wijze uitvoeren als het onderzoek naar de gezondheidsrisico's van chroom-6 op de POMS en betreft onder andere de Universiteit van Utrecht, de Universiteit van Maastricht en TNO bij de uitvoering van het onderzoek. Zoals toegezegd in mijn beleidsreactie ingaande op de vierde aanbeveling zal de paritaire commissie in de bestaande samenstelling ook bij dit onderzoek verantwoordelijk zijn voor de inhoudelijke aansturing.

Per deelonderzoeksvraag zal een Nederlandstalig wetenschappelijk rapport worden opgeleverd. De bevindingen uit de verschillende deelonderzoeken zullen in toegankelijke taal worden samengevat in een syntheserapport. Uitgaande van het huidige inzicht verwacht het RIVM het syntheserapport, inclusief de onderliggende wetenschappelijke rapportages, in de zomer van 2019 aan de paritaire commissie te kunnen aanbieden. Op basis hiervan zal de paritaire commissie haar conclusies en aanbevelingen opstellen en aan mij rapporteren.

Ik zal uw Kamer informeren over de voortgang van het onderzoek en de conclusies en aanbevelingen van de paritaire commissie.

De Staatssecretaris van Defensie,
B. Visser